

Foto: Margareta Edqvist

Smalbladig lungört finns på den svenska rödlistan över hotade arter i kategorin starkt hotad (EN). Arten bedöms ha minskat. För att bryta den negativa utvecklingen har Naturvårdsverket låtit utarbeta ett åtgärdsprogram som har som mål att gynna arten. Den är även fridlyst.

Smalbladig lungört blommar i början av maj med blommor i ensidiga knippen på en 10–30 cm hög stjälk. Kronan är trattlik, först karminröd, senare klarblå. De lansettlika, hela stjälkbladen liksom stjälk-

ken har styva hår eller borst. På ett sidokott från jordstammen utvecklas en bladrosett med långsmala blad och vingade bladskäft. Bladrosetten tillväxer efter blomningen och bladen kan bli 20–40 cm långa. De står upprätta och gröna hela sommaren medan stjälken vissnar efter fruktsättningen i juni.

Hybriden mellan smalbladig lungört och lungört uppstår ganska lätt men är mycket ovanlig, eftersom lungört är en lundart och därför växer i helt annan miljö än den smalbladiga lungörten.

Rödlistan

Den svenska rödlistan upprättas av ArtDatabanken och fastställs av Naturvårdsverket. I rödlistan klassificeras växter och djur i olika hotkategorier beroende på hur stor risken är att arten ska försvinna ur landet.

Rödlistans kategorier:

RE – Försvunnen

CR – Akut hotad

EN – Starkt hotad

VU – Sårbar

NT – Missgynnad

DD – Kunskapsbrist

Foto: Margareta Edqvist

Foto: Lennart Sundh

Smalbladig lungört

finns huvudsakligen i Västergötland och Småland. Arten förekommer på torrbackar, i åkerholmar och på grusåsar med kalkrik mark. Den är ljuskrävande och tillhör en artrik torrängsvegetation där smalbladig lungört ofta växer tillsammans med bland annat trollsmultron, kungsmynna, blodnäva och backruta. Växterna i detta växtsamhälle missgynnas av hårt bete och förekommer därför helst på backar och åkerholmar som ligger inom samma hägnad som åkern. Sen slåtter eller sent påsläppt bete under de år åkern trädats eller burit vall kännetecknar hävdtraditionen på dessa backar.

Smalbladig lungört har troligen ganska lätt för att sprida sig med frö och har setts etablera sig på banvallar och i vägkanter. Den är förhållandevis tålig mot igenväxning och kan stå kvar länge tillsammans med ohävsarter som vitmåra, skogsklöver och högvuxna gräs. För en framgångsrik nyetablering krävs öppen blottad jord, vilket till exempel bete, krattning och naturligt erosion skapar. Ett påtagligt hot mot smalbladig lungört är långvarig utebliven hävd som medför igenväxning med buskar och träd. Spridning av gödsel eller näringsämnen på artens växtplatser dödar den.

Floraövervakning

Sveriges miljömål slår fast att alla arter ska förekomma i livskraftiga bestånd. Att kartlägga förekomsten av hotade växter är en viktig del i arbetet med att bevara arter och biologisk mångfald.

Projekt Floraväktarna är ett nätverk av växt- och naturintresserade personer som besöker de hotade arternas växtplatser för att räkna antalet plantor, upptäcka eventuella förändringar eller andra oroande faktorer. Floraväktarnas rapporter ligger till grund för en del av miljöövervakningen

och floravårdsarbetet i landet.

Andra viktiga delar i bevarandearbetet är nätverket Natura 2000 och arbetet kring åtgärdsprogrammen.

Naturvårdsverket har gett länsstyrelserna i uppdrag att ta fram åtgärdsprogram för ett antal hotade kärlväxter som inte klarar att överleva utan särskilda åtgärder. Programmen är inte formellt bindande men syftar till att vara vägledande för arbetet med att bevara dessa arter i landet.

Natura 2000 är ett nätverk av EU:s mest

skyddsvärda naturområden. Natura 2000-områden finns i alla medlemsländer och ska hejda utrotningen av arter och livsmiljöer. Ett fyrtiotal av Sveriges kärlväxter ingår i nätverket.

Vill du veta mer om floraövervakning eller informera om någon lokal för smalbladig lungört hör gärna av dig till margareta.edqvist@telia.com som är samordnare för Floraväktarna. Vill du diskutera kring skötsel eller åtgärder för en specifik lokal kontakta din länsstyrelse.

Smalbladig lungört har utanför Sverige endast en nordisk lokal i Danmark.

Om du vill läsa mer om smalbladig lungört eller om floraövervakning kan du besöka följande hemsidor:

Svenska Botaniska Föreningen:
www.sbf.c.se

ArtDatabanken:
www.artdata.slu.se

Naturvårdsverket:
www.naturvardsverket.se

Länsstyrelserna:
www.lst.se

Svenska Botaniska Föreningen
ArtDatabanken